

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
România și Străinătate
Pe an cor. 12.—
— Un nr. 8 zil.

OLTEANUL

INSERTIUNI:

se primesc cu
prețuri reduse.
—
Scrisori nefran-
cate se refuză.
—
Manuscrise nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMĂNALĂ, SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46, (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

Apare în fie-care Joi seara, sub
direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46, (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

Un parastas înălțător!

Pentru odihna sufletului marelui răposat:
Dr. Augustin Bunea.

— Raport special. —

Cluj, 20 Dec. 1909.

Am avut marea fericire de a fi de față la frumosul parastas, ce s'a săvârșit în biserica unită de aici, Duminică în 19 l. c., din partea D-lui părinte protopop al Clujului: *Dr. Elie Dăianu*, un puternic stâlp al bisericii noastre, care într-o cuvântare jalnică, cu mult avânt și dar grăitor rostită, ne înfățișează durerea cea nemărginită a întreg neamului nostru românesc prin pierderea atât de timpurie a fericitului canonic A. Bunea și totodată ne descopere lucruri de mulți necunoscute pân' acum, cari leagă strâns recunoștința credincioșilor din Cluj, față de amintirea acestui preot mare.

Moartea Părintelui A. Bunea a frânt prin cea mai dureroasă lovitură toate inimile românești, fără deschiinire; o parte însemnată din astă durere trebuie să o împărtășească și sufletele tuturor credincioșilor clujeni, pentru cari, — după cum să va vedea din însăși predica, ce ni-am format-o într'un [rotunzit] rezumat, — adormitul în Domnul a purtat întotdeauna cea mai mare grije părintească.

Trebuie să-și ia partea lor însemnată din astă durere și toți fiii Țării Oltului, din a cărei inimă a răsărit acest nemuritor bărbat.

De aceea, ne ținem de o mare datorință, a da nimerit prilej, tuturor cinstiților noștri cetitori, să cunoască și din astă frumoasă cuvântare, cine a fost Părintele Augustin Bunea?

Pioaselor rugăciuni dela parastas, le-a dat răspunsurile, corul universitarilor, condus de Dl. Dr. Iustin Cl. Iuga, cand. de avocat.

A fost multă lume românească de față.

A. Delascurta.

Lăsăm să urmeze acum frumoasa

și jalnică cuvântare a D-nului părinte protopop, *Dr. Dăianu*:

Iubiți creștini!

Înainte de a ne împlini o dureroasă datorință creștinească, care o avem față de acel mare suflet de preot și de român, care a fost în viața aceasta Dr. Augustin Bunea, și înainte de-a ne ridica răgăciunile noastre smerite către tronul milelor și îndurărilor lui Dumnezeu, cade-să să ne dăm seamă, încât să* poate, cine-a fost pentru noi, pentru biserică și poporul nostru răposatul Dr. Augustin Bunea? Ar trebui, vezi bine, un talent de puternic grăitor cum a fost răposatul pentru ca să vă puteți face o icoană cât de cât asemănătoare cu ceea ce a fost el de fapt. — Eu însă ne având această putere și poate ne fiind nici împrejurările potrivite acum, nici nu mă voi încerca să vă arăt cu deamăruntul, ce-a însemnat și cine a fost răposatul canonic Dr. Bunea.

E desul, cred, să vă amintesc cum a fost înmormântarea lui, pentruca să vă puteți închipui cam cât de mare a fost vrednicia lui.

Când la sfârșitul unei trecute și începutul celei de-acum s'a lătit vestea de necrezut, că Dr. Bunea a încetat de-a mai trăi, vestea aceasta a căzut, ca un fulger din senin asupra tuturor sufletelor înțelegătoare și a zguduit inima întregului neam românesc fără nici o deosebire de hotar. Durerea aceasta crâncenă, cu care D-zeu în nepătrunsele sale planuri a pus de nou la încercare inima românească, s'a arătat în nenumăratele telegrame și scrisori, ce încercau a tălculi această nepătrunsă durere; în mulțimea mare de fruntași, ce din toate părțile pământului locuite de români au alergat la Blaj, ca să facă cinstea cea din urmă rămășițelor pământești ale aceluia, care atâta cinste ne-a făcut tuturor; și s'a arătat mai ales în rostirile de jale a acelor unsprezece vorbitori, cari au tălcut, ca din inima noastră a tuturor, durerea pentru pierderea cea mare ce-am îndurat.

Însuși I. P. S. nostru Stăpân, Arch. și Mitropolit dela Blaj a ținut să săvârșească sf. slujbă a îngropării, încunjurat de șesprezece preoți, protopopi și canonici și catedrala cea mare a Blajului, care de-atâtea ori s'a umplut de cuvântul propovăduitorului Dr. Bunea, era îndesuită de cea mai românească lume și nici pe departe n'a putut să încapă pe toți cei-ce erau strânși la Blaj, la înmormântare.

În jurul sicriului lui acoperit de flori, plângeau cu jalea nemângâierii frații și rudeniile răposatului, dar în jalea și durerea catedralei din Blaj, pe care cu toții o simțeau în inimă, plângea întregul neam, plân-

gea întreaga biserică și plângea mai ales — Blajul, care și-a pierdut cel mai luminos stâlp al său. Dar tocmai în această nemi văzută privesc a durerii era și mângâierea inimei noastre, pentru-că ne-am văzut odată iarăși simțind la fel și gândind de-opotrivă. — Cel care în viață a lucrat neconținut, cu graiul viu și cu cuvântul scris, pentru unire, pentru bună înțelegere, pentru împreunarea prin cultură a tuturor sufletelor, ce s'asamănă, a fost așa de norocos, în nenorocirea noastră, ca să poată aduna la un loc pe cei așa de mult împrăștiți și să aducă la un gând și la o simțire pe cei ce prin multe ispitiri s'au deosebit de atâtea-ori, dându-ne astfel cu limba de moarte dovada cea mai mișcătoare a cuvintelor sfintei scripturi: „Ce bun și frumos este a fi frații împreună“.

Acolo în sf. biserică-catedrală a Blajului și la groapa răposatului s'au rostit, iubiților frați și creștini, cum am zis unsprezece vorbiri, cari în fel și chip au arătat vrednicile răposatului și au tălcut durerea neamului ce l'a pierdut.

A vorbit întâi unul dintre frații săi canonici, soț de slujbă și de fapte, care ne-a arătat cum D-zeu a călăuzit din tinerețele sale pe Augustin Bunea pentru ca să fie ales slujitor al său și puternic stâlp al bisericii sale; cum născut dintr-o familie preotească, în satul Vadului de pe țara Oltului și învățând în gimnaziul român al Brașovului, apoi în cel al Blajului, a fost trimis la Roma, pentruca să se pătrundă de adâncile învățături ale sf. noastre legi și să pornească întărit în credință pe cărarea acelora, cari în mijlocul neamului au fost așa de mari și în fapte și în credință.

A urmat apoi la slujba cuvântului un profesor dela universitatea din București, membru al Academiei române, care împreună cu alt tovarăș al său, au venit din Țara Românească ca să încununeze sicriul lui Aug. Bunea cu cununa deștejar a acelei academii, care înseamnă străjuirea cea mai înaltă a culturii românești, călăuză cuminte a limbei și literaturii, a științei și a culturii românești de pretutindenea. Vorbitorul academiei române Dr. C. Istrate, a spus în cuvinte duioase cum inima românească în durerile și bucuriile sale nu cunoaște nici un fel de hotar, cum Academia română a ales între stâlpii săi pe Dr. Augustin Bunea care prin faptele și mai cu seamă prin vorbirele și scrierile sale s'a dovedit unul dintre cei mai aleși fi ai neamului.

În numele Asociației pentru cultura și literatura poporului român a vorbit secretarul său: Dl Octavian Goga, care este cel mai puternic poet, cântăreț al doririlor și durerilor noastre, și cu cele mai frumoase

cuvinte a mărturisit ce preot luminat, ce suflet de român ales și ce învățat stăruitor am pierdut noi cu toții în răposatul canonic, care s'a adâncit în tainele trecutului pentruca să ne poată lumina cărările timpului de față și închiegându-ne gândirile și simțirile la fel, să ne întemeieze nădejile de mai bine pentru viitor.

Au urmat apoi alte și alte vorbiri, cari de cari mai frumoase și mai duioase, tineri și bătrâni, preoți și mireni, uniți și neuniți, români și neromâni, fără de nici o deosebire tot bărbați aleși, de aceia, cari sunt sufletul câte unei tovărășii, sau unei trepte sociale, în sfârșit tot de aceia, cari prin chemarea lor, lucră la ridicarea și închiegarea prin învățatură și cultură a celor mulți, toți la fel au simțit și la fel s'au rostit, închinându-se cu ale și durere, înaintea mărimii acestui fruntaș bărbat al neamului și bisericii.

În fața unei pierderi așa de mari, iubitorilor creștini, noi credincioșii acestei biserici nu putem lipsi de-a nu lua partea noastră din datorințele creștinești a tuturor, de-a ne ruga și noi pentru odihna sufletului și iertarea păcatelor — nime vai nu este fără de păcat! — iertarea păcatelor aceluia, care nouă tuturor ne-a făcut atâta bine și atâta cinste în lume, dându-ne pilda frumoasă a iubirii de Dumnezeu și de neam, care pildă va suji de îndreptar a tuturor vremilor din viitor. Dar noi suntem datori en făptuirea acesteia creștinească, nu numai ca ori care alt creștin și român credincios, ci trebuie s'o facem aceasta și pentru a ne arăta mulțămia și recunoștința noastră față de răposatul, care nouă Clujenilor, în chip deosebit, ne-a făcut mult bine și ne-a arătat o deschilinită îngrijire binevoitoare.

Mă simt adecă dator, iubitorilor creștini, ca din acest dureros, dar sărbătorec prilej, să vă fac unele descoperiri despre nește lucruri vrednice cari s'au întâmplat aici și în acest jur al Clujului și pe cari, poate numai unii dintre voi le știu mai mult ori mai puțin. E vorba de fapte bune, pe cari datorință avem să le arătăm în plină lumină, pentruca astfel să slujască de bună pildă și altora, și să ne împlinim și datorința față de făptuitor, după cum ne îndeamnă și psalmistul David și apostolul Pavel, zicând: „Spune-voi numele tău fraților mei, în mijlocul adunării te voi lăuda!” (Cătră Evrei II, 12).

Răposatul canonic Bunea, nu era numai un învățat de aceia, care cu plăcere se adâncește în cetirea cărților spre a aduna din ele, ca o albină săguncioasă mierea înțelepciunii și spre a da staturi bune altora, ci era și un om înțelept din darul lui D-zen, care se nizuia a ceti și 'n cartea cea mare și deschisă a vieții. Mulți oameni învățați, adecă să închid între patru pereți și să'n groapă între cărțile lor cele multe și astfel și dacă scriu câte-o carte, pe urma altor învățați și astfel fac mult bine multora, pentruca o carte bună e o comoară pentru suflet, totuși ei nu fac atât de mult bine cât ar putea să facă, dacă pe lângă cărțile scriae de anul și de altul învățat, s'ar deprinde ceti cu ochi deschiși și 'n cartea firii ce-

lei minunate, zidită de Dzeu, și 'n cartea vieții, care 'n fiecare zi ne trece altă și altă foaie pe dinaintea ochilor. Pentruca învățatura din cărți nu se potrivește totdeauna, în tot locul și 'ntre toate împrejurările literă de literă. Cărțile scrise și ele de oameni mărginiți, unul de-un neam, altul de alt neam, unul de-o lege, altul de-o altă lege, poartă și ele învățături potrivite pentru anumiți oameni din anumite timpuri și anumite împrejurări pe care numai înțeleptul, care cunoaște vieța și împrejurările ei așa cum sunt ici și colo, le poate potrivi spre folosul tuturor. De acest fel de oameni era răposatul Dr. Bunea, care învățăturile scoase din cărți bătrâne, cănta să și le deplinească, cu cunoștințele vremurilor și împrejurărilor nouă, pentruca să ne folosescă cu atât mai fără greș. De aceea el nu s'a îndestulit cu învățatura aceea strămtă și de multori seacă, ce să câștigă între patru pereți, din anumite cărți bătrâne, deși foarte înțelepte, ci a căutat să iasă din îngustimea cercului său în largimea vieții și din înălțimea treptelor bisericești pe cari s'a ridicat cu vrednicie, nu s'a pregetat a să cobori în straturile cele mai din jos, unde pe la satele noastre sărăcicioase trăește chinuind poporul nostru credincios, biserica cea vie, între nește împrejurări vitrege din cale afară. Pentru a căror îndreptare nu să potrivească totdeauna nici cele mai înțelepte sfaturi ori legi, date de cine știe ce minți luminate, sau de cine știe ce învățați luminați, din cine știe ce țară îndepărtată și bogată.

Răposatul în Domnul, ca sfernic pus lângă cărma bisericii înțelegea să vede foarte bine, că nu poate lua cineva parte deplin folositoare la aceasta cărmuire fără a cunoaște cum se cade stările și împrejurările, oamenii și așezămintele, la fața localui, în mijlocul poporului, care este de cărmuit.

Și e de însemnat, că atunci când învățatul canonic s'a hotărât, ca să cetească și paginile largi a vieții noastre din aceste timpuri, el s'a îndreptat privirea spre Cluj, și spre poporul nostru din jurul Clujului.

Astfel în primăvara anului 1903 dela 15 Mai până în 3 Iunie fie iertatul, a vizitat din incredințarea I. P. S. Mitropolit aproape toate satele, cari să țin de protopopiatul Clujului, cercetând cu deamănuntul toate stările și împrejurările fiecărei parohii, slujind și predicând poporului în biserică, luând parte la examenul școlarilor și cunoscând astfel din fir în păr toate așezămintele, toate puterile și toate scăderile fiește-cărei parohii.

Eu, iubitorilor credincioși, care ca protopop nou venit aici am fost martor acelei mari lucrări de apostolie, eu, care am întovărășit pe fruntașul canonic în aceasta cale, peste toate văile și dealurile în aceste sate sărace și părăsite și care am văzut cum nu-și pregeta a merge prin vânt și prin ploaie, pe toate căile negrijite și primejdioase spre a ajunge și în cele mai ascunse sate și care am auzit cuvântările lui pline de puterea credinței și de căldura dragostei de D-zen, predici a căror înrăurire se vedea în rouarea ochilor credincioși și-acărora amintire de

bună seamă nu se va șterge curând, dator mă simt în sufletul meu, ca despre toate aceste mărturisire să fac aici în biserica lui Dumnezeu, înaintea voastră și a tuturor.

Dar nu numai pentru ținutul Clujului. ci în deosebi pentru parochia aceasta fruntașă din inima acestui ținut, canonicul Bunea a avut în totdeauna o deosebită grije, Astfel văzând nenorocitele turburări, iscate aici pe timpul răposatului meu înaintaș din patimile unor neastâmpărați, cari prețuiau mai mult micile lor trebușoare, decât marile interese ale bisericii, răposatul Dr. Bunea, pe timpul când era încă secretar pe lângă fericitul mitropolit Dr. I. Vancea, a căutat să înfrâneze pornirile patimașe și să statornicească buna rânduială, fără de care nu să poate nici o înaintare sănătoasă.

Adevărat, că bunele sale gândiri n'au prins, acolo unde trebuiau să prindă, dar aceasta nu l'a împiedecat cam totdeauna, ori unde 'i s'a dat prilej, ca fără șovăire și fără a căuta în fața oamenilor să spuie totdeauna păreri sale drepte și tocmai de aceea supărătoare pentru unii.

Un lucru însă dintre toate trebuie să vi'l mărturisesc acum iubitorilor creștini pentru a simți pe deplin, că ce am pierdut chiar noi clujenii prin moartea părintelui Bunea.

Vă aduceți aminte de întâmplarea aceea nenorocită, când acest sfânt lăcaș, în care ne căutam mângâierea sufletelor amenința să se cutrepească și să fim lipsiți și de aceasta mică biserică, chiar înainte de-a ne putea gândi la cea mare, care va trebui s'o facem.

O vorbă veche însă zice, că o nenorocire nu vine nici odată singură. Așa a fost și atunci. Pe când să crepau pereții bisericii, amenințând să se dărâme întreagă, atunci și legăturile cele sufletesti, cari trebuie să ne țină la olaltă într'o închiegare puternică începeau să slăbească, pentruca oameni fără de suflet puneau zizanie în mijlocul credincioșilor și mulți nepricepuți și nesocotiți o primeau.

Să întemeieze atunci darea aceea bisericească, numită coroana bisericii, care este menită să ne întărească în toată privința, pentruca multe lipse avem și puține puteri, și de nu vom sta totdeauna umăr la umăr, și de nu vom pune fiește care mână de ajută, care după puterea sa, care cu mult, care cu puțin — nu vom putea răsbate înainte prin toate greutățile și nu vom ajunge la ținta dreaptă și sfântă cum ar trebui. Și tocmai atunci, când să puneau temelile noiei porniri spre bine, și când mai mare lipsă aveam de bunăînțelegere și jertfire a tuturor spre a face și repararea acestei biserici stricate, tocmai atunci se găseau oameni, cari nu să sfliau, pentruca nu mai aveau nimic ce perde, a atâta acest popor vrednic de milă, spre a să rupe și legăturile ce'l mai țin la olaltă și a să strica astfel deodată cu biserica cea de zid și biserica cea a sufletelor.

Simțeam atunci iubitorilor creștini, nu mă opresc a o mărturisi, că puterile mele sunt prea slabe, spre a întâmpina și înfrânge atâta răutate și că este de lipsă acum odată de un cuvânt puternic, care să nprăstie țăsătu-

NOVÁK JÁNOS
MAGAZIN DE MODĂ
pentru Dame și Domni.

Pentru
Făgăraș
și jur

Să află DEPOSITUL de POSTAVURI
dela fabrica Wilhelm Scherg & Co.
din Brașov.

rile răutății și să înfrămeze de nou legăturile bune rândueli. Am cerut atunci, m'am rugat să se rostască acest cuvânt al Celui mai mare și s'a rostit, mulțumită părinteștei îngrijiri a I. P. S. nostru Mitropolit.

V'aduceți aminte de bună seamă voi care cercetați regulat sf. biserică, v'aduceți aminte că s'a cetit aici, din acest sf. loc și apoi s'a pus tipărit pe amândouă ușile bisericești, pentru că ori și cine să-l cetească și să-l primescă. Prin acel cuvânt, ni să trimită mângăierea părintelui nostru și să dedea tuturor îndemnul de-a să strânger în jurul păstorilor legiuitori, cărora singuri li-să cade ascultare, fiindcă singuri au răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, și să puna înaintea tuturor pilda frumoasă de credință și de jertfă pe care a dat-o St. Havași, fie iertat și el, dându-și toată agonisita vieții sale pentru biserică cea nouă, îndemnându-să toți de-a o urma și a jertfă cât numai pot pentru repararea bisericești celei vechi și pentru fondul bisericești celei nouă.

Ei bine, iubii creștini, iată dator mă simt să vă descoper astăzi, că la încheierea celui frumos cuvânt de mângăiere și îmbărbătare, că la alcătuirea acelei pastorale menită a împărștia primejdiile și a strânger întru ascultare pe cei ispitiți de negre uneltiri, la acest cuvânt partea cea mai mare între toți sfetnicii I. P. S. nostru Stăpân a avut-o pâr. canonic Dr. Bunea, care a știut și-atunci care e primejdia și care e arma împotriva ei și s'a ridicat cu toată tăria sa, spre a să rosti cu toată puterea cuvântul arhieresc.

Cadeni-să deci, iubii creștini, că după ce cunoaștem toate aceste vrednicii ale răposatului, să ne muim și noi inimile în lacrimile, ce le-a vărsat neamul și biserică întreagă, și să ne lămurim sufletele în văpaia durerii, care ne-a încărcat pe toți, ca astfel cu inimile curate și cu sufletele lămurite să ne împreună rugăciunile noastre către Dumnezeu sfântul pentru sufletul acel mare, ce s'a luat dela noi, lăsându-ne fără scutul și fără apărarea ce venia dela el.

Cade-ni-să după sf. noastră lege să ne

ridicăm și noi glasurile în rugă și cântare pentru acel bun și blând suflet de preot, care prin năpraznică moarte, a fost chemat înaintea dreptului Judecător și să cerem Părintelui îndurător iertarea păcatelor lui spre a împlini astfel dorința sufletelor celor trecuți dela noi, cari prin glasul de cântare al bisericești ne zice: „*Frații mei cei iubii, nu mă uitați pe mine, când lăudați pre Domnul, ci v'aduceți aminte de dorul și de iubirea mea; aduceți-vă aminte și de frăția mea și rugați pe Dumnezeu, ca Domnul să mă odihnească cu dreptii!*”

Odihnește! Doamne Dumnezeu părinților noștri în locul de vecinică lumină, unde strălucește fața Măririi Tale, ca aproape de Tronul îndurător să se roage, dinpreună cu toți cei dreți ai noștri pentru noi toți și pentru sf. biserică, maica noastră a tuturor acum și în veci vecilor. Amin!

* * *

După „Tribuna mai aducem următoarele lucruri vrednice de mare laudă, întru amintirea Părintelui Bunea:

Vestea morții distinsului preot: Augustin Bunea, a pătruns, ca un fior în toată suflarea românească.

Preotul Constantin Iuga din Negriștea (cott. Dobâca), pătruns până la inimă de moartea marelui bărbat, în ziua de 12 Dec. a făcut un parastas pentru nemuritorul bărbat al neamului românesc. Biserica unită a fost ticsită de oameni, venind din toate părțile la sfântul lăcaș: tineri, bătrâni, ca să dea prinosul din urmă celui mare bărbat, care a fost apărătorul bisericești și neamului său. În decursul slujbei dumnezeiești, corul românașilor a cântat cu mult mai duos ca de altădată. La sfârșitul slujbei dumnezeiești, vrednicul preot spune câteva cuvinte despre A. Bunea și invită pe credincioși la săvârșirea parastasului.

Încă înainte de începutul actului solemn iată că intră în biserică și preotul neunit, în fruntea credincioșilor săi, pentru a lua parte la rugăciunea ce să făcea întru aduce-

rea aminte a celuiia, pe care îl deplânge toată românia.

E un semn bun, când vezi că preoții noștri nu fac deosebire de confesiune, ci și dau concursul unul altuia. dând în modul acesta pildă vrednică de imitat și conducând prin aceasta pe credincioși la calea cea ade-vărată, bună și creștinească.

La sfârșitul parastasului, harnicul preot Constantin Iuga a ținut o cuvântare jalnică și pătrunzătoare despre vieța și faptele mărețe ale mult regretatului bărbat A. Bunea.

Pe fețele tuturor să vedea o nespusă jale, din ochii multora curgeau lacrimi ferbinți și cu toții rugau pe Părintele cerurilor pentru odihna sufletească a Inceafărului Bunea, roșind cu adâncă cucernicie, ca: Dumnezeu să-l ierte! — Iar corul bisericești întonează, într'un ton duos și pătrunzător: „In veci pomenirea lui!”

† Gerasim Domide.

Moartea nemiloasă ne-a culcat la pământ încă un ștejar din codrul neamului românesc, răpindu-ne încă un fiu adevărat din sânul său, din alt colț de țară. Ziua de Joi 16 Decembrie n. a. c. ni-a adus o veste dintre cele mai sfâșietoare: protopopul Bistriței, care numai cu câteva zile mai înainte a fost denumit vicar al Năsăudului, a trecut la cele vecinice pe neașteptate.

Ca fulgerul a pătruns și aceasta dureroasă știre dintr'un colț de țară într'altul mergând din gură și toți cuprinși de o nespusă durere să întrebau: „Oare pentru ce ni-a adus acest an atâtea grele lovituri? Oare până când va mai fi supus neamul nostru atâtea grele încercări? Și oare numai suferința, jalea și durerea să fie partea neamului nostru??...”

N'a fost mișcare românească culturală sau de înaintare în care să nuși fi luat partea sa și acest ales al neamului-

Și pe când îl știam în frunte, în șiru

FOITA.

O mică călătorie.

(Urmare).

După cină am continuat cu povestirea celor văzute și petrecute prin Sinaia. La cină am avut iarăși parte de „laptele bătrânilor” ca și de altădată și pe lângă aceea de struguri de Constantinopol, de cari iarăși acum am mâncat pentru primădată și din cari să pregătesc gustuasele stafide, cari apoi aub acest nume sunt și altora cunoscute.

Cu povestiri interesante, atrăgătoare timpul înaintase iarăși binișor și așa cătră oarele 11 ne-am dat odihnei. Eu am tras iarăși la reședința mea din noaptea trecută.

Curând după aceea liniștea nopții a cuprins totul. Am adormit și eu și ce se va fi mai petrecut cât am dormit nu vă pot spune, destul că după un timp oarecare am fost deșteptat din somn de manevrele, de exercițiile, deprinderile, probele, ce le făceau în stație sau gară atât locomotivele din România cât și cele dela noi pe întrecute.

O deschilire totuși era. Locomotivele dela noi dau signalul ascuțit și înăpător ear cele din România mai gros, bariton, — să îngânanu cu hurezul în liniștea nopții. Din signalele lor se puteau deosebi unele de altele: românești și ungurești.

De unde să mai pot dormi! Totuși am stat în pat și am meditat sau gândit asupra celor petrecute prin vesela și dulcea Românie, — deși numai într'un timp foarte scurt.

Cu acestea m'a apucat ziua în pat și nici nu m'am gândit că trenul care pleacă cătră Brașov nu va aștepta după mine. M'am sculat, m'am spălat și îmbrăcat și am eșit la liber, să iau nițel sau puțin aer proaspăt de munte, din Predeal, curat ca conștiința liniștită. Într'aceea trenul cătră Brașov și-a văzut de drum, iar eu am rămas meditănd, asupra impresiilor sau întâpăririlor, ce mi le-a făcut cele văzute până acum.

După aceea am luat dejunul, dar eram neliniștit, că am scăpat trenul, de oarece programul imi era să rămân numai o zi și nu două.

Prietenul meu însă mi-a găcit supărea și m'a încredințat, că e cu mult mai bine că am rămas, deoarece dacă mergeam în dimineața asta, nu vedeam încă multe

din cele ce pot încă să văd, chiar și numai într'o singură zi.

Apoi mă invită, mă pofti cu dânsul la gară, la stație, care — după cum am spus-o la început — este pentru ambele țări și numai dela câteva sute de metri dela casele prietenului meu. „Aide, prietene, la gară să vezi felul, modul cum se transportă peștii în stare proaspătă în cele mai mari depărțări: Pesta, Viena apoi și prin Germania...”

Am primit bucuros invitarea și am plecat la stație. Acolo avea prietenul meu tocmai sosit un transport de pește proaspăt în câteva lăzi de scânduri, trimis dela Galați, Brăila, cu destinația pentru apus.

Să vă spun, ce n'am știut nici eu. Peștele proaspăt să transportă sau trimite din răsărit cătră apus, adevă din România dela Marea Neagră și Dunăre în Ungaria, Austria, Germania în lăzi de scânduri și așezat între staturi groase de gheață, unde să poate trimite în stare proaspătă fără nici o teamă că se strică în cele mai mari depărțări. Dar aici alt bucluc.

Peștele trebuie să treacă și prin vama și așa trebuie și cercetat, ce fel de pește este și este pește de care să află și la noi, supus vămii?

Așa lăzile cu pește să desfac aici în

rile celor dintâiu, avu'tam durerea de al pierde pe neașteptate.

Iată acum câteva date biografice sau însemnări din vieța acestui vrednic bărbat: Gerasim Domide s'a născut în orașelul Rodna-vechie la anul 1856. Școala elementară a cercetat'o în locul său natal, ear gimnaziul în Năsăud, fiind totdeauna unul dintre cei dintâi în clase. A continuat studiile în seminariul din Gherla 3 ani, după cari pășind ca voluntar a făcut și armata și esamenul de oficer, ear după aceea a făcut și cursul al patrulea de teologie — ca privatist.

După acestea a fost numit de capelan, mai apoi preot în comuna sa Rodna-vechie până la anul 1901, când apoi a trecut ca protopop al Bistriței, ear moartea l'a aflat numit ca vicariu. În parohie, în tractul său la comitat și la comisiunea administratoare de fondurile grănițarești, a societăților culturale economice, în tot locul și-a avut partea sa, postul său de frunte și ori și unde și-a împlinit datoria cu cea mai mare scumpătate și sfințenie.

* * *

Din partea familiei s'a trimis Redacției noastre următorul anunț funebru!

Dr. Leonida Domide și Elena Bolcaș ca copii, Amalia Domide născ. Puian Ista-de ca noră, Lucian Bolcaș ca ginere, Alma Bolcaș ca nepoată, Samson, Iosif și Floarea Domide ca frați, în numele lor și a tuturor rudeniilor anunță cu inima înfrântă de adâncă durere trecerea la cele eterne a scumpului și neuitatului lor tată, socru, bunice și frate *Gerasim Domide*, vicariu foraneu episcopesc denumit în vicariatul Rodnei, paroh gr.-cat. în Bistrița și protopop al tractului gr.-cat. al Bistriței, membru al comitetului și comisiunii administratoare de fondurile grănițarești Năsăudene, fost președinte al acestor fonduri, membru al comisiunii de opt administratoare de pădurile comunelor Năsăudene, membru al congregației, comitetului administrativ și comisiunii permanente a comitatului Bistrița-Năsăud, presi-

tr'un magazin anume făcut, să examinează cu deamănuntul și numai după ce se statorțește taxa de vamă și aceea să plătește, apoi să cuiesc din nou și să trimit cu cel mai apropiat tren de marfă mai departe preste graniță. Să trimită mai ales cegă, morun, știucă, somn și crap, cel din urmă e supus vămurei, fiindcă să află și la noi. Prietenul meu având acest oficiu, aceasta deregătorie, adevărată casă de expedițiuni și vămuri* recunoscută de legile țării isprăvește totul. Aceasta se face nu numai cu pește, ci cu ori ce marfă, ce să trimit prin mijlocirea sa. Nici altcum, dar mișcarea cea mare cu încărcarea și descărcarea trenurilor îți arată că te afli într'o vamă cu o vie mișcare într'un furnicar.

Prietenul meu are ocupațiune zilnică cu aceste afaceri ce o și isprăvește cu cea mai mare acurateță și punctualitate. Bărbat de afaceri!

La timpul său am mers la prânz, care după multă strapație și într'un timp răcoros cât de binișor, mi-a tihnit tare bine. Acolo iar conversație sau povestire veselă și interesantă. Și așa am petrecut și ziua de Luni, rămânând planul făcut ca pe Marți dim. în 26 Oct. n. să plec cu trenul dela 7 oare dimineața, și ca nu cumva să'l scapam m' culcat mai de timpuriu și m'am sculat' de asemenea mai de timpuriu.

dent al „Reun. de cetire și gimn. din Bistrița” vicepresident al despărț. Bistrița al „Asociațiunii, membru și sprijinitor al tuturor reuniunilor noastre culturale, membru în direcțiune al institutului „Bistrițiana”, fost membru în comit. național etc. — care după un scurt dar greu morb și-a dat blândul și nobilul suflet în mâinile Creatorului în 16 Decemvrie n. 1909 la oarele 9 dimineața în al 54-lea an al vieții și în al 29-lea an al preoției. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza după ritul bisericesc gr.-cat. spre odihnă vecinică Sâmbătă în 18 Decemvrie 1909 la 11 oare înainte de ameză în cimiterul gr. cat. din Bistrița.

Bistrița, 16 Demvrie 1909.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Inmormântarea adormitului în Domnul, s'a întâmplat Sâmbătă în 18 Dec. n. Slujba îngropării s'a început la 11 oare a. meridiene, ear în biserică prohodul a fost condus de canonicul Dr. O. Domide din Gherla, care a spus în cuvinte alese și pătrunzătoare a arătat și frumoasele însușiri ale ră: posatului și durerea ce o simțim cu toții pentru pierderea sa. S'au rostii și alte vorbiri pătrunzătoare. Dl dr. G. Tripon a arătat vredniciile regretatului Vicariu Dl dr. Ciuta a vorbit în numele reprezentanței fond. grănițarești.

După terminarea acestora s'a pornit cortegiul sau mare mulțime a celor adunați din acest trist prijei, spre cimiter, unde aveau să se depună rămășițele pământești ale scumpului răposat spre vecinică odihnă

La mormânt a vorbit dl deputat Dr. Alexandru Vaida-Voevod, în numele clubului comitetului național, ear în numele preoției din vicariat, a vorbit protopopul P. Grapini și mai la urmă preotul Ilie Iuga.

Sfârșite toate acestea lacomul și relele mormânt a primit în sălașul său trupul aceluia, care a purtat o caldă și arzătoare iubire de neam.

Odihnească în pace și dreaptă să'i fie răsplată faptelor sale!

E interesant sau vrednic de luat în seamă și orologiul din stațiunea călei ferate, care are două fețe ca Janus: una arată timpul după București alta după Budapesta adevărat arată împărțirea după zone: cel cu zona de București arată oarele mai de timpuriu cu o oară ca cel cu zona de Budapesta, așa că după orologiul de București avem 7 oare, iar după cel de Budapesta numai 6.

După-ce am luat dejunul Marți dim. în 26 Oct. n. c. am plecat la gară însoțit de prietenul meu, cu o jumătate oară înainte de sosirea trenului dela București. Înainte de a sosi însă trenul dela București, a sosit cel de către Brașov, în care se afla și Blériot, vestitul sburător, care a doua zi avea să se producă în București la Hipodrom.

Am înapoiat oficiului de poliție dela vamă biletul de „liberă trecere” primit la sosirea mea la Predeal, am luat bilet de trecere numai până la Dârste, ca să merg la Brașov cu tramvaiul pe la „Noa” să văd și partea aceea de țiuut.

Curând am sosit la Brașov unde am întâlnit și pe d-nii învățători Nic. Ludu și Tuțurea din Beclean, cari se reîntorceau dela ospățul clericului Ionel Ludu din Preșmăr, înrudit cu dânsii și care și-a avut os-

O vorbă celor de omenie!

Cu credință și dragoste am muncit pân' acum în ogorul neamului nostru. Am avut un singur gând și am fost călăuziți în munca și lucrarea noastră de un singur dor: a face binele.

După ce acum ne apropiem de încheierea anului și după ce încă mulți dintre iubiiții noștri cetitori sunt încă în restanță cu plata abonamentului la foaie, unii poate că au uitat, alții din alte pricini ispititoare și iarăși alții poate din pricina nevoilor, îi mai rugăm odată pe aceasta cale, ca să binevoiască a plăti suma cu care ne datoresc cruțându-ne pe noi de altă osteneală și pe d-nialor de neplăceri.

Ne îndreptăm cu aceste vorbe către toți cei de omenie, cari știu, că ori și ce muncă trebuie răsplătită, că așa o cere omenia — dacă voiesc că și pe viitor să le fim buni și credincioși sfătuitori întru toate cele bune și folositoare ca și pân' acum.

Tipărirea unei foi cere jertfe bănești sau materiale și muncă obositoare spirituală, istovitoare de puteri și sănătate.

Nimeni însă să nu poftescă să-i slujească o foaie cu credință în toată săptămâna regulat, iar dânsul să nu-și aducă aminte nici la un an, că și lucrătorii la aceea foaie voesc să trăiască, și așa munca lor încă trebuie plătită.

Cei buni sus inimile și faceți-ne bucurie batâr de sfintele sărbători, ca și noi încă să vă putem face bucurie pentru bucurie!

Numai cine voiește să ne îndoim în credința noastră, numai acela se va face că nu ne aude; dar de accia nu credem că se vor mai afla între cetitorii noștri!

Red. „Olteanului”.

pățul în Dumineca trecută și ziua următoare. Spuneau, că a fost un ospăț să'i meargă vestea: o mândră și frumoasă nuntă românească, cu mulți și plăcuți oaspeți de care să nu te mai porți — despărți.

Mi-am isprăvit afacerile prin Brașov ear la oara 4 20 minute după ameză am plecat cu tramvaiul la gara Bartolomeiu, ca cu trenul de 5 seara, care pleacă către Făgăraș — să mă reîntorc acasă în sânul familiei, ce mă dorea și unde eram așteptat încă de 2 zile.

La timpul său am luat biletul. Acolo erau și cei doi d-ni învățători cu cari m'am întâlnit în pieța Brașovului. Aici o întâmplare neplăcută, un incident neașteptat: Când a seos biletul inv. Tuțurea a dat o bancnotă de 20 cor. și cassierul stației, din eroare ori știe-l Dumnezeu cum, destul că i-a dat restul fără 4 cor. Acesta înainte de a-și lua banii în primire, i-a numărat și văzând că nu's destui, că lipsesc din ei, a reclamat sau cerut suma ce lipsește, a împărțit și polițaiului și gendarmului, cari erau de față întâmplarea, dar cassierul nu voia să știe nimic de tot ce i se spunea. Era neinduplecat. A urmaț un schimb de vorbe de nemulțămire; dar toate au fost înzadar, că împiegatul nu voia să audă nimic despre ce i ce spunea. Intr'aceea trenul

NOUTĂȚI.

O zguduitoare veste.

În ziarul »Lupta« cetim următoarea telegramă:

București, 21 Dec. 4.

Azi la oarele 6 seara lucrătorul dela C. F. R. Stoienescu a comis un atentat la viața primministrului Ionel Brăteanu. Când trecea în automobil pe stradă, muncitorul a tras mai multe focuri de revolver asupra lui. Starea ministrului e desperată. Medicii nu mai au nici o speranță de al scăpa.

Amănunte. Atentatul a fost comis în momentul când ministrul președinte ieșea din Senat. Ucigașul trase trei focuri ministrului dintre cari unul îi sfărâmă brațul, iar celalalt îl rani la spate. Ministrul exclamă:

— «M'a omorât! Prindeți-l!»

Șoferul*) se aruncă asupra atentatorului și-l prinse. Se numește Virgil Stoienescu în vârstă de 20 ani, lucrător la C. F. R. N'a voit să dea nici o lămurire asupra motivului, care l'a îndemnat să comită acest act criminal. Știrea aceasta s'a răspândit ca fulgerul în întreaga capitală, producând o adâncă impresie în toate cercurile.

— **Dela comitat.** Astăzi Joi, în 23 Decembrie n. a. c. este convocată adunarea generală extra-ordinară a comitatului Făgăraș, cu un estins program, dintre cele mai bogat program de obiecte puse la pertractare. — În Nrul viitor vom aduce și unele amănunte.

— **Nou ales preot.** Rămând văduvită parohia gr. or. din Viștea de jos, în urma îndepărtării pâr. G. Tulbure, ales asesor Conzistorial la Oradea mare, în locul dânsului prin aclamațiune s'ales Duminecă în 12 Decembrie n. a. c. singurul candidat

*) mașinistul, care conduce automobilul. Red.

plecă și învățătorul cu pricina a trebuit să rămână să se descurce (?) și să plece cu alt tren de mai târziu. Noi ceștiaștii a trebuit să plecăm cu trenul acesta, bun înțeles, că scoțesem deja biletele.

Am înțeles mai târziu că învățătorul numit a rămas nesatisfăcut.

Când știi, că lucrul s'a petrecut în fața slujbașilor celor chemați de a păzi ordinea sau buna rânduială — atunci rămâi cuprins de oarecare nemulțămire și voiești a ști, că ce alt rost, are prezența lor la stațiunile căilor ferate?!

***

Am fost spus într'unul din Nrii trecuți că la serviciul divin în mănăstirea dela Sinaia, Dum. în 24 Oct. c. am avut rara ocaziune de a sta față în față cu prințul și princesele familiei regale române.

De oarece numai cu câteva zile mai înainte de aceea a fost la Sinaia mare sărbătoare, o deosebită solemnitate în familia regală, care a fost sărbătoarea unei țări întregi, cuvine-se să spunem și noi aici câteva amănunte despre aceasta sărbătoare sau solemnitate.

După legile țării, principii României, când ajung etatea de 16 ani să ridice la rangul sau gradul de sub-locotenenți, ca treptat să înainteze din rang în rang până

tinărul cleric dl Pavel Borzea, fiu al acestei comune. Dorim nou alesului preot o păstorire înțeleaptă spre binele și folosul comunei și bisericeii!

— **Noul episcop al Caransebeșului** Dr. M. Cristea a fost Duminecă la Budapesta, unde s'a prezentat contelui Apponyi, primului ministru Wekerle și secretarului de stat Toth. A fost primit foarte afabil. Zilele acestea noul episcop va depune obicinuitul examen canonic în fața mitropolitului Meșianu și a episcopului din Arad, iar apoi actele cu privire la alegerea sa vor fi trimise spre aprobare ministrului cultelor.

— **Moartea Regelui Leopold al Belgiei.** În urma unei operațiuni regele Belgiei Leopold II. a încetat din viață pe neașteptate în 17 Dec. n. la 2 și jum. oare noaptea.

— † **Ioan Mărginean.** În zilele trecute, în 13 Dec. a. c. a răposat în Ragla un alt fiu ales din neamul nostru: căpît. I. Mărginean în etate de 76 ani.

— **Invitare.** Inteligența română din Cârțișoara, are onoare a Vă invita la producțiunea teatrală împreună cu dans, ce se va ținea: Duminecă în 9 Ianuarie st. n. 1910 (a treia zi de Crăciun) în sala „Birtului comunal” din Cârțișoara. Scopul: ajutarea copiilor săraci, de școală. Prețul de intrare: de persoană, loc I. 1 cor. 60 fil., loc II. 1 cor. 20 fil., de familie 3 cor. Suprasolviile se primesc cu mulțămîntă și se vor cuita ziaristic. Inceputul la 8 oare seara. Comitetul aranțator.

Programa: 1) „Țiganul în căruță”, dialog, de E. Suci, declamat, de Dni Mateiu Vulcan și Pavel Popa. 2) „Curiozitate femeiască” de M. Popescu nasc. Bogdan. 3) „Șoldan Viteazul”, cântec comic, de V. Alexandri, executat de Dillie Giurca. După producțiune dans. În paușă poștă locală. De mâncări și beuturi să îngrijește Comitetul aranțator.

— **La darurile de Crăciun,** ce se vor împărți de „Reuniunea sodalilor români

din Sibiu” cu prilejul nașterii Domnului au binevoit a mai dărui dna Maria Străulea 6 cor., dl Dr. Basiliu Preda, avocat, întru vecinica odihnă a soției sale Sabina n. Andreica, 20 cor., dl András și soția sa n. Haberman, un rând de vestminte bărbătești, 2 părechi ghetete și o bluză (pentru femeii).

— **La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace,** al Reuniunii meseriașilor sibieni, au mai dărui: Pompiliu Predovici, paroh (Vingard), soția sa Ana n. Banciu și copilele lor Valeria, Veturia și Pompilia, 1 cor., Dr. P. Șpan, prof., 20 bani, Iosif Cato fotograf, 40 bani, Demetriu Iclozan, 20 bani, Ioan — Maier, învățacel măsar, 50 bani, O. Felszegi 20 bani, Ioan Prescurea, notar (Calbor), soția sa Rafira n. Vasu și copilul lor Livius, 70 bani și Miorica Tordășianu, 10 bani.

— **Școala industrială** susținută de Reuniunea femeilor din Sibiu, între alte lucruri frumoase pregătește și odăjdii, aplicând și la acestea numai motive originale românești. Materialul ce se întrebuintează la pregătirea odăjdiiilor e de calitate cea mai bună. Preoții noștri ar face un lucru de laudă, dacă având trebuință de odăjdii, s'ar adresa cu comanda lor către școala amintită (Sibiu, Str. Schevis nr. 15). Suntem deplin încredințați, că cu odăjdiiile pregătite de școala industrială vor fi mulțămîți fiind și mai frumoase și mai durabile ca cele confecționate de fabricile străine, cari nu se uită decât la câștig. Reuniunea femeilor române din Sibiu, prin confecționarea de ornate bisericesti nu umblă după câștig, scopul ei este a da ocaziune bisericilor noastre, ca să se provadă cu ornate frumoase și trainice și a introduce pretutindenea motivele de artă românească. Fără îndoială un scop nobil, care merită oată atențiunea din partea preoțimii noastre de ambele confesiunii.

— **Școala pentru economia de casă** (școala de menaj), susținută de „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, deschide la 15 Ianuarie n. un curs de bucătărie fină.

Sunt cu cel mai profund respect,

Sire,

Al Majestății Voastre,

Prea plecat și prea supus servitor

Ministrul de război ad-interim

T. Stelian.

Iată și decretul despre care se face pomenire în raportul de sus.

DECRETUL

Pentru ridicarea A. S. R. Principelui Carol la gradul de sub-locotenent.

„Monitorul oficial” dela 4 Octomvrie No. 150, publică următorul decret:

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori sănătate;

Având în vedere legea promulgată prin Decretul No. 4.010 din 16 Decemvrie 1892;

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de război, sub No. 14.345;

Am decretat și decretăm:

Art. I. — Alteța Sa Regală Principelui Carol al României este numit sub-locotenent în batalionul I de vânători, pe ziua de 3 Octomvrie 1909;

Art. II. — Ministrul Nostru secretar de

la gradul cel mai înalt ce li se cuvine. De oarece principele Carol al României cu ziua de 3 Octomvrie c. a împlinit etatea de 16 ani, a fost înaintat la gradul de sub locotenent.

Aceasta avansare sau înaintare s'o săvârșit cu mari festivități sau solemnități.

Cade-se deci să facem cunoscute și noi documentele cari arată acest de mare însemnătate lucru, ca de pomenire să rămână pentru vremurile viitoare.

Acum lăsăm să urmeze unele din acelea. Iată-le:

Raportul d-lui ministru de război către M. S. Regele.

Sire,

Majestatea Voastră urmând o veche tradițiune stabilită în Augusta Voastră Familie, a hotărât ca Principii Români să fie numiți la vârsta de 16 ani ofițeri.

Alteța sa regală Principele Carol împlinind azi vârsta de 16 ani, pe temeiul legii din 16 Decemvrie 1892, am onoare a supune la Înalta Majestății Voastre semnătura alăturatul decret, spre a numi pe Alteța Sa Regală principele Carol sub-locotenent în batalionul I de vânători, al cărui cap este Alteța Sa Regală Principele Moștenitor.

Cursul va dura dela 15 Ianuarie până la 15 Aprilie. Taxa lunară a acestui curs e de 80 cor. Elevele primesc locuința și întreaga întreținerea în internatul școlii. Informații se pot primi dela d-șoara Tullia Bogdan, Sibiu, Strada Baier Nr. 1. In timpul acestui curs școala primește și execută comande pe lângă prețuri convenabile.

— „Economul“ din Cluj și-a răscumpărat cununa lui Bunea cu 100 cor întemeind un fond pentru parastas, perpetuum an de an cu cuvântare.

— **Aeroplanul dlui A. Vlaicu.** Din București se scrie că aeroplanul dlui inginer Vlaicu, e în plin lucru la arsenalul armatei din București. D. Vlaicu va pleca peste câteva zile la Paris, trimis de guvernul României, pentru a cumpăra un motor. Să speră că aeroplanul va fi gata până la primăvară, iar în luna Mai se vor face cele dintâi zburări în aer.

Monetele de aur à Kor. 100, puse în circulație în Austria au pe avers bustul Majestății Sale și următoarea inscripție: „Franc. Ios. I. D. G. Imp. Austr. Rex. Boh. Gal. III. Etc. Et. Ap. Rex. Hung.“ Pe revers se vede pajura împărătească austriacă și inscripția circulară indicând valoarea: »C. Coronae« și anul baterii cu cifre romane; sub pajura împărătească indicarea valorii: 100 Cor. și anul baterii cu cifre arabe. Marginea monetelor este netedă și conține inscripția garantată: „Viribus Unitis“. Muchia foilor este ridicată și netedă și este percursă în partea din lăuntru de un șir de mărele (atingându se măregea de măregea). Diametrul monetei de aur à K. 100 — este 37 milimetri.

— **O dragoste părintească.** Nevasta unui țaran român din comuna Doloave a născut un băiat fără picioare. Băiatul e acum de trei ani, e sănătos ca macul; e frumos, drăguț și isteț. Vorbește foarte bine. Un medic, neamț, de aici, de un an de zile îi roagă pe părinții băiatului, să îi deie lui băiatul, pentru a-l duce la Berlin, într'un institut oare care, pe care ei nu știu să-l nu-

Stat la departamentul de război este însărcinat cu executarea decretului de față.

Dat în castelul Peleş, la 3 Octomvrie 1909.

CAROL.

Ministrul de războiu ad-interim
T. Stelian

No. 2.700.

Lăsăm acum să urmeze și: Cuvântarea rostită de Maj. Sa Regele cu prilejul avansării la gradul de sub locotenent a A. Sale Principei Carol.

„Sunt 16 ani de când bubuitul tunurilor vestea Capitalei României nașterea unui principe, salutat cu cea mai mare bucurie. Pot fi dar incredințat, că țara întreagă se unește astăzi cu Mine spre a sărbători numirea întâiului vlăstar al Casei Mele născut și crescut pe pământul strămoșesc, ca sub locotenent în întâiul batalion de vânători, comandat odinioară de moștenitorul tronului.

Sunt sigur că până în vremuri depărtate se va aminti acest moment solemn, când Intemeietorul dinastiei, care a condus întreaga sa armată la izbândă, hotărâse ca principii români să fie numiți la vârsta de 16 ani ofițeri. Aceasta cinste va fi fără îndoială un puternic îndemn pentru iubitul

mească. Medicul în schimb le-a promis patru mii de coroane, cu condiția că ori și când pot să-și cerceteze băiatul și în totdeauna vor călători cu bilet gratuit. Medicul acesta a fotografiat mai de multe ori pe băiat și a trimis fotografiile la Berlin. Părinții băiatului însă, oameni lipiți pământului de săraci, oamenii incuți, nu primesc oferta medicului; ei cu adevărată dragoste își iubesc copilul lor, pe care natura l'a făcut părtaș de un defect corporal atât de extrem; ei nu primesc miile îmbiate, pe ei nu-i ispitește aurul strălucitor. La întrebarea mamei băiatului, că de ce nu îl dă medicului. Răspunsul ei a fost: »E din suftetul meu... Nu-i vită să îl vând«. Tatăl băiatului a aprobat zisele nevestei sale. — Cu adevărată dragoste părintească își priveau băiatul, care cu fața radioasă, zimbitoare, ca și când ar fi înțeles convorbirea, mânca cu poftă dintr'o prăjitură...

— **Dare de seamă și mulțămită publică.** La petrecerea aranjată de Reuniunea pentru biblioteca populară din Viștea de jos, au binevoit a suprasolvi următorii: Dr. George Moldovan medic 10 cor., Nicolae Borzea protopop 10 cor., Dr. Nicolae Șerban, deputat 10 cor., Trandafir Dragomir, preot, Arpaș, 10 cor., N. N. din Făgăraș 5 cor., George Borzea, notar 3 cor., Alex. Comșea notar 2 cor., Aurel Mușat, preot 2 cor., Reuniunea meseriașilor din Viștea de jos 4 cor., Ioan Pura inv. 1 cor., Nicolau Pas învățător 1 cor., Simion Crișan serg. major 1 cor., Victor Vulcan preot 1 cor., Alexandru Popa preot 1 cor., X. X. 1 cor., Antoniu Covaci șef de gară 1 cor., Dumitru Vasu inv. 1 cor., Galateon Șofariu vig. 1 cor., Elisaveta Benția 1 cor., Vincențiu, preot 1 cor., George B. Boeriu învăț. 1 cor., Nicolau Giurca preot 1 cor., Victor Bucșa 80 bani, Ioan Furciu 20 bani, Iosif Gal 10 bani. Suma totală: 70 cor. 20 bani.

Aducem și pe calea aceasta mulțămită binevoitorilor suprasolvenți.

Comitetul.

Meu Nepot, care se va sili a merita printr'o deosebită sârguință și o muncă necurmată o distincțiune așa de înaltă. Având prin nașterea sa o situație privilegiată, el trebuie să știe că datoriile sale sunt cu atât mai mari și că nimeni nu poate avea drepturi fără datorii.

Nădăjduesc că va ști totdeauna să se conducă după acest principiu și că atunci când Dumnezeu va fi hotărât ca, să fie chemat a'Mi urma opera, el va fi însuflețit de frumoasa maximă a lui Frederic-cel Mare:

„Un monarh trebuie să fie primul servitor al Statului“.

Doresc din adâncul inimei Mele ca tânărul principe, care intră acuma în armată, urmând încă studiile sale, să îndeplinească toate speranțele patriei sale. Caldele noastre urări îl însoțesc pretutindeni.

M. S. Regele, întorcându-se apoi către Principele Carol, îl comandă:

„Sabia afară! Luați comanda întâiului pluton al întâei companii al întâiului batalion de vânători; să fiți totdeauna cel d'întâi ca pildă de muncă, de datorie și de iubire de patrie!“

(Va urma.)

Convocare.

Pe baza concluzului comitetului central din 7 Decemvrie 1909 și din conformitate cu §-ul 10 din statute, avem onoarea a convoca a

XXI-a adunare generală ordinară

a Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu în Porcești, pe Duminecă în 26 Decemvrie n. a. c. la 2 oare d. a.

Programa:

1. Prezentarea raportului general al comitetului central, al rațiocinilor pe anul 1908 și proiectul de budget pe 1910.

2. Propuneri eventuale din partea membrilor.

3. Două discursuri: a) despre cultura poamelor; b) despre cultura nutrețurilor maiestrite.

4. Autentificarea protocolului ședinței. Sibiu, 13 Decemvrie n. 1909.

Pant. Lucașa
prezident.

Vict. Tordășianu
secretar.

ECONOMIE.

Vărsatul oilor.

Povețe de veterinărie.

Vărsatul e un morb însoțit de friguri, de o durată scurtă, e lipicios și se caracterizează prin nește bube ce erump pe întreg corpul, ori numai pe anumite părți ale acestuia, precum: pe pielea capului ori pe pânțele. Dar cu deosebire pe locurile mai puțin lănoase și anume: pe laturile din lăuntru ale picioarelor, pe subsuori, pe vîntricel, pulpă, sub coadă etc. Acest morb din când în când pustiește oile fără de milă, le înjumătățește, ba câte odată le și zecimează cauzând mari pagube oierilor. Oile trecute odată peste morbul acesta nu se mai molipsesc de boala aceasta ci devin immune.

Istoricul morbului. Peste tot originea vărsatului e încă necunoscută. Vărsatul omenesc, după afirmările unor istorici ar fi domnit în China cu 1500 de ani înainte de Christos.

Vărsatul oilor care e numai o specie de vărsat, a fost studiat mai întâi în Franța și anume pe la sfârșitul secolului al XVI-lea de către Joubert și Rabelais. Însușirea lipicioasă a fost descoperită numai în 1763 de Bourgelat. Cam în timpul acesta au început a altui oile contra vărsatului și tot pe atunci devenind modă a se prăsi și oile de Spania, boala aceasta în scurtă vreme s'a lăpădit în mod epidemic peste întreaga Europa. În unele state apusene astăzi au reușit prin dispozițiuni preventive a pune stavilă acestui morb, în țările răsăritene, precum și în Ungaria și astăzi mai pustiește.

Pricina boalei. Pricinitorii vărsatului deosebitelor animale precum și al celui omenesc până acum sunt necunoscuți. Resistența contegiului e foarte mare, așa că în aer liber d. e. în staur ori în ograda infectată își păstrează puterea chiar după o jumătate de an ori și mai mult.

Molipsirea. E foarte probabil că contagiul de vărsat ajunge în plămâni dimpreună cu aerul inspirat, iar de aici străbate de-adreptul în sânge, cu care e condus în vasele capilare ale pielii și pelițelor mucoase.

Contagiul se află în lăuntru bubelor de vărsat, precum și în scoarța ce se face în locul acestora. Măcinându-se scoarța vărsatului contagiul ajunge în aer, în urma căreia aerul din jurul oăiei e infectat pe o distanță de cel puțin 20 — 25 de pași, iar când e vânt și mai departe. Scoarța aceasta ajunge și pe nutrețul uscat, iar în decursul mănării făcându-se pulvere infectează aerul pe care oile îl inspiră.

În turme boala se ivește de cele mai multe ori atunci, când se aduc în turme și oi bolnave, ori trecute prin boală, dar încă nevindecate, sau că ajung în contact cu alte turme deja încăpuite de boală.

Adese-ori molipsirea se întâmplă și prin venirea în atingere cu obiecte infectate precum: cu piei, lână, nutreț, gunoi, așternut, pășune și drumuri, cară de transport, apoi păcurari și vestimentele acestora, câni, mățe, pasari etc.

Posibilitatea cea mai mare de a infecta e atunci, când vărsatul de pe corpul viteilor e în floare (stadiul puroielii), dar mai ales în perioada formării de scoarță și a căderii aceleia.

Mai aplicate spre vărsat sunt oile cu lână fină (electoral, merino etc) apoi meii; și oile cele mai bătrâne, iar oile cu lână dură și cele puternice sunt mai rezistente.

Dela mamele bolnave vărsatul poate trece și la feții lor, care se nasc cu vărsat; de altădată deși oăia e bolnavă, mielul se naște sănătos, dar e imun față de acest morb.

Anatomia patologică. La secționarea oilor perite din pricina vărsatului, se constată în berigată și bronchi, apoi în gură și stomacul cel adevărat (chiag) o inflamare sângeroasă. Cu deosebire în berigată, mai rar pe pelița mucoasă a stomacului chiag aflăm niște *bube de vărsat* în formă de beșici, ori în locul acesta numai nește rane. În plămâni încă dăm de schimbări și mai ales îndată sub pelița seroasă în mijlocul unor insule inflamate și lipsite de aer, unde aflăm nește ghemulețe mărunte de o culoare sură străvezie. În celelalte organe interne în genere se pot vedea numai urmele ultime ale puroielii (inflamarea acută ale glandulelor, degenerarea ficatului și splinei, aprinderea interstițială acută a rărunchilor.)

În singuraticele locuri pe sub *pele* se pot afla nește nodurile homogene, îndesate în mărimea unei alune. Aceste nodurile conțin o limfă curată, pe care dacă o altuim în corpul altei oi se formează bube de vărsat, care se desvoaltă cu ceva mai târziu decât la molipsirea naturală.

Simptomele. Timpul de incubare (stadium incubationis) a vărsatului ține 6—8 zile, iar când e rece cu ceva mai mult. După trecerea acestor zile oile capătă fierbințeală, își pierd pofta de mâncare, nu rumegă, mersul lor e anevoios, rămân îndărătul celorlalte, stau supărate, cu capul plecat, adese zac. gradul de căldură (temperatura corpului) li-se ridică la 41—41°, pulsul e grabit, respirarea iute, iar câte odată se observă că au fiori și tremurătură. Apăsând spinarea ori șelele oilor bolnave dau semn de durere. Pleoapele se umflă, conjunctiva se inflamează, întreg aspectul ochilor e ca și cum ar fi închiși, ferindu-se de razele soarelui, iar din deschizăturile ochilor curg lacrimi mucoase. Din nas curge la început o umezeală zămoasă, mai apoi mucoasă, care tot mai tare se îngroașă. Limba e obdusă, aerul respirat adeseori împrăstie un miros neplăcut, pelițele mucoase ale gurii și gâtului sunt înroșite, ori numai ici-colea sunt acoperite de pete roșii. Căcăraza e mai anevoioasă și urinează puțin.

(Va urma).

P. Tofan
med. veterinar orăș.

Colindă.

Noi umblăm,
Să colindăm
P'astă noapte 'ntunecată
Și zăpadă necălcată;
Noi umblăm,
Să colindăm
Și zăpada s'o călcăm;
Că azi s'a născut Christos,
Domnul cel prea luminos.
Și umblând
Și tot umblând,
Ne 'ntâlnim cu Dumnezeu,
Cu vestmântul mohorât,
Lung din cer până'n pământ;
Și pe 'ntinsul hainelor,
Și 'mprejurul poalelor,
Luceau stele mărunțele,
Mai în sus mai mititele.
Și pe cei doi umerei
Luceau doi luceferei,
Lucea luna cu lumina
Și soarele cu căldura.
Crucea 'n stângă că-i lucea,
Ear în dreapta mai ducea,
Ducea verde busuioe,
Floriceică de noroc;
Busuiocul fetelor,
Măghiran nevestelor,
Bulg de aur junilor
Și crucea bătrânilor.
Și noi tare ne-am mirat
Și prin lume c'am plecat,

Taina s'o istorisim,
Minunea s'o povestiin.
Ș'acum bine-am nimerit
La casă de om cinstit,
Tot cu feți și fete mari
De 'nsurat
De măritat,
Că e ziua lui Crăciun,
Lui moș Crăciun cel bătrân.
Rămâi, om bun, sănătos,
Ca un trandafir frumos,
C'ai fost gazda lui Christos!
Rămâi casă sănătoasă,
Ca un păhărel frumoasă!

Cântece și strigături populare

Culese de cantoru *George Frațila.*

Mândră sprâncenele tale,
Pene de priveghitoare
Când le pleci, când le ridici
Dela inimă mă strici,
Când le pleci când le cobori
Din picioare mă dobori.

Badea cu curele multe,
Nu scoate caru din curte;
Badea numai c'o curea
Scoate două alătura.

Nu gândi bade-o că-mi pasă,
Că te-ai dus la altă casă;
D'ai făcut'o din mânia
Că num'a dat maica ție.

Te cunosc mândro pe frunte,
Că ai pus rumenele multe,
Nu știi cum dracu le-ai pus,
Că pe nas nu țău ajuns.

Arde luminița 'n cuiu
Cin' mi drag aicea nu'i
Arde luminița 'n esle,
Cine mi drag nu mai este.
Arde luminița 'n șură
Nu-i aici cine-mi dă gură.

De m'ar chema Nicodin,
M'ar băga fetele 'n sân.
Dar pe mini mă chiamă Marcu
Fug fetele ca de dracu.

Cui i trebue boi, nu fată,
Nu să 'n soare nici odată,
Că dacă să gată suta,
Rămâne nmai cu sluta.

Noapte bună și ușoară,
Mulțămesc de gurișoară.
Noapte uună și m'aș duce
Mulțămesc de gură dulce.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

Atelier românesc de pantofărie modernă.

Subsemnatul am onoare a aduce la cunostința Onor. p. t. public român din loc și dela sate, că în
ATELIERUL meu de ÎNCĂLTĂMINTE,
aflător în casele dlui Mailat, ulița Apor sub nr. 6, din Făgăraș, unde pregătesc după măsură tot felul de
ÎNCĂLTĂMINTE, pentru Domni, dame și copii, după cea mai nouă modă.

Esperința îndelungată câștigată în cele mai mari orașe din patrie în branșa aceasta, mă pune în plăcută poziție de a satisface pe On. public în toate privințele pe deplin, servindu-l cu lucru bun, frumos, durabil, pre lângă **prețuri moderate.** Comandele primite asupra-mi le voi îndeplini cu cea mai mare acuratețe, spre mulțumirea Onor. public, la al cărui binevoitor sprijin apelez cu toată căldura. — Ca să vă convingeți despre adevăr, binevojiți a face o mică probă.

Rugându-mă de număroase comande, sunt cu

deosebită stimă

ILARIU GIURGIU, măestru pantofariu.

Proprietate de vânzare.

Locul de moară, cu dreptul de apă, aflător în comuna Beclean, ulița Boer sub Nr. 11, de care să ține și un teritoriu în întindere de 3—4 jugere catastrale de pământ, care este încun-

jurat de arini și sălci — proprietatea fraților lui Fabian — să vinde din mână liberă, sau pe calea licitațiunii publice, pe la mijlocul lunei lui Februarie, celor cari vor oferi sau da mai mult.

Doritorii de a cumpăra pot lua deslușiri la proprietar în Făgăraș, vârtér sub Nr. 28.

1-3

Un învățăcel

cu o pregătire de 2 clase gimnaziale, sau reale să primește cu condițiuni favorabile la Tipografia română din loc.

Deschidere de nouă prăvălie românească!

NICOLAE SILADI

Făgăraș, ulița Stretzing, vis-à-vis de »Hôtel Mercur«
în colțul de cătră răsărit al băncii »Furnica.«

Am onoare a recomanda onoratului P. t. public din Făgăraș și jur
de tot nou și bine asortatul meu

Magazin de Manufactură.

Cu deosebire să atrage binevoitoarea luare aminte asupra articilor, cari sunt de tot noaună aduse dela fabricile cele mai renumite de primul rang, și anume tot felul de:

MĂRFURI SCURTE ȘI MIXTE,
precum și tot felul de: Cartoane, Barchete, Țesături, Oxford, Batizte, Mănuși, Ciorapi.

Toate cele de lipsă în odăi, ca: PÂNZĂRIE, Dantele, Plapome, Catifea, Ploiere, Tricotaje pentru iarnă și tot ce să ține de sfera branșei acesteia etc. etc.

Cu deosebită plăcere recomand plugarilor noștri dela sate cel mai potrivit izvor de a-și cumpăra marfa cea mai nouă, bună, ieftină și trainică. Cu prețuri moderate. Tot felul de NĂFRAME: de mătasă, carton, păr și de lână etc.

Serviceu prompt, prevenitor și amicabil.

Punându-mă la dispoziția On. public cumpărător și cerându-i sprijinul moral la nouă mea întreprindere, la care mi voi da toată silința a mulțumi pe deplin pe On. public, semnez

cu deosebită stimă

NICOLAE SILADI.

Deschidere de nouă prăvălie românească!

Zarafie și Trafica de tutun
a lui

DUMITRU POPP DEGENARUL

în BRAȘOV, Strada Hirscher Nr. 4.

Are onoare a aduce la cunoștința On. public din Țara Olteului și din împrejurime, că mi-am schimbat localul de

ZARAFIA și Trafica de tutun

în vecinătate de unde am fost, tot în aceea parte a străzii (Strada Hirscher Nr. 4. Brașov) și mă rog de Onor. clientelă a fi cercetat și pe viitor, ca și până acum din partea compatrioților Olteni, căci mă voi sili a satisface cerințele On. public cu toată acurăteța.

Zaraful: DUMITRU POPP Dejenarul.

ANUNCIURI, INSERAȚIUNI și RECLAME

se primesc cu prețuri reduse la administrația foaiei »Olteanul« în Făgăraș la tipografia C. Pop.

Nouă antepriză de pompe funebre.

ANTON KUNZ

Făgăraș, ulița Becleanului nr. 5. (casele Mazura).

Locuința: ulița Olteului nr. 14.

Aduc la cunoștința Onor. public din loc și dela sate, că am aranjat o nouă

ANTREPRIZĂ DE POMPE FUNEBRE

cu totfelul de articole pentru cazuri de moarte, asemenea stau la dispoziție cară funebre, de gală, de doliu și pentru copii.

SICRIURI (copârșeuri) de metal și imitație de metal, de ștejar și lemn, fabricație proprie.

Mare asortiment de coroane, pantlici, precum și toate articolele necesare la îngropăciuni, dela calitatea obicinuită, până la calitatea cea mai fină în mătăsărie, în diferite mărimi și cu prețuri ieftine.

Ingrigesc de înmormântări complete, după dorință și rit, precum și transport de cadavre. Prețurile sunt calculate după calitate și execuțiune pentru ori și ce clasă de înmormântare și stau la dispoziție în tot momentul pentru a satisface pe onor. public, rogându-l de a mă onora la cazuri de mormântări, sunt

cu deosebită stimă

ANTON KUNZ,

antreprenor de pompe funebre.